

WOMEN PROFESSIONAL DEVELOPMENT STRATEGIES IN THE ICT FIELD

STRATEGII DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ A FEMEILOR ÎN DOMENIUL TIC

Lilia SAVA¹
Lucia GUJUMAN²
Serafima SOROCHIN³
Marina VINOKUROVA⁴

Abstract

Information and communication technology, abbreviated IT/TI and TIC, is the technology needed for information processing. The information and communication technology (TIC) sector is a growing sector that contributes annually to the formation of PIB by about 11-12% in the Republic of Moldova.

At the moment, the statistical data signal an essential gender gap within the TIC sector in the Republic of Moldova. It is important to know what are the impediments that demotivate women's participation in this activity, in order to remove or at least improve them. Empowering them in this field will ensure not only gender equality but also contribute to the growth of national PIB.

The purpose of this study is to analyze the barriers and main factors that contribute to decision-making by girls/ women in favor of the STEM and TIC professions, conducting and analyzing real-time questionnaires based on this topic and presenting methods to promote, attract and support women in TIC activity.

Keywords: *managerial development, communication technology, digital technologies*

JEL: MOP

Introducere

Digitalizarea cuprinde tot mai multe domenii ale vieții, iar cunoașterea domeniului IT începe să devină o necesitate stringentă. În ultimii ani, la nivel mondial se atestă o creștere a numărului fetelor și femeilor care activează în domeniul TIC, iar acest lucru, implicit are un efect pozitiv și asupra dezvoltării economice a comunității.

În lumea de astăzi, tehnologia digitală cuprinde schimbări din ce în ce mai mari din viața de zi cu zi și, în special, economică, cunoștințele despre programare fiind un atu valoros pe piața muncii. Potrivit Forumului Economic Mondial, aproximativ 90% din locuri de muncă vor necesita în curând abilități TIC.

Participarea femeilor pe piața forței de muncă contribuie la creșterea atât a venitului personal, cât și a venitului comun al familiei, la diminuarea nivelului sărăciei femeilor și la bunăstarea populației țării în general. De asemenea, participarea femeii la viața economică

¹ Conf.univ., dr., Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, e-mail: savalilia@mail.ru

² Conf.univ., dr., Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, e-mail: gujuman76@mail.ru

³ Lector universitar, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, e-mail:

serafima.sorochin@srco.utm.md

⁴ Mag. în econ., lector universitar, Institut Internațional de Management IMI-NOVA, Chișinău, Republica Moldova, e-mail: vmarina25@gmail.com

ameliorează imaginea femeii în societate, contribuie la autoafirmarea ei, dar și la implicarea ei în activități politice și social-culturale anulând factorul discriminării de gen.

2. Potențialul femeilor în TIC

Dintotdeauna, lumea tehnologiei a fost dominată de bărbați, iar o continuă descreștere în rândul femeilor din acest domeniu este semnalată, în ciuda numeroaselor campanii de încurajare a acestora de a intra în domeniului TIC. Nicio profesie nu trebuie să fie împărțită pe sexe, atâta timp cât nu presupune forță fizică, ci implică intelectul și aptitudinile. Se demonstrează aportul benefic al femeilor în domeniul TIC, prin rezultate reale: conform studiilor specialiștilor, companiile ale căror echipe manageriale includ femei, înregistrează un câștig financiar cu 34% mai mare.

Este nevoie de o promovare a femeilor de succes care au obținut performanțe în aria lor de lucru, pentru a motiva tinerele talente să înceapă o carieră în TIC. Modele precum Marissa Mayer, recent numită leader executiv în cadrul companiei Yahoo, sau Sheryl Sandberg, care deține a doua cea mai înaltă funcție în cadrul Facebook, reprezintă exemple motivaționale pentru tinerele care doresc o carieră în industria tehnologiei.

Având în vedere faptul că tehnologia avansează rapid, tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) poate reprezenta o modalitate prin care femeile și fetele să aibă acces la noi oportunități, precum și la mijloace de exprimare și de participare, aceasta fiind și un instrument puternic pentru promovarea egalității de gen. Sectorul digital oferă locuri de muncă înalt calificate și mai bine plătite și ar putea contribui la eliminarea diferenței de remunerare între femei și bărbați.

Femeile sunt încă subreprezentate în acest sector. Este mai puțin probabil ca fetele să facă studii în domeniu și femeile sunt mult mai puțin prezente decât bărbații pe piața locurilor de muncă în domeniul TIC.

Domeniul tehnologiilor informaționale a devenit unul dintre cele mai dinamice sectoare ale economiei naționale a Republicii Moldova, importanța acestuia fiind percepută în ultimii zece ani. Această dezvoltare tehnologică oferă posibilitate populației de a dispune de diverse oportunități rămânând a fi un domeniu fertil de angajare, indiferent de vârstă și sex. Participarea și implicarea femeilor în viața politică, economică, socială și culturală reprezintă un fenomen pozitiv pentru toate țările lumii. Întrucât toate aceste domenii de activitate sunt strâns legate de tehnologii informaționale datorită digitalizării, ne convingem că, de rând cu bărbații, femeile pot contribui la promovarea noilor idei, implementarea noilor proiecte pentru dezvoltarea informațională, economică și nu în ultimul rând socială, astfel aportul lor în domeniul tehnologiilor informaționale ar servi ca o nouă premiză în obținerea unor profituri economice considerabile.

3. Elaborarea și implementarea unui chestionar privind abilitarea femeilor în TIC

Pentru a putea mai eficient, concis și în timp real realiza analiza barierelor și factorilor de decizie care influențează fetele asupra alegerii o carieră în TIC am realizat un chestionar. Acesta include următoarele întrebări:

- În ce domeniu activați?
- Care domeniu considerați că este cel mai plătit?
- Dintre aceste domenii care considerați că este mai potrivit ca viitoare carieră a unei fete?
- Dintre aceste domenii care considerați că este mai puțin potrivit ca viitoare carieră a unei fete?
- În care domeniu ați dori să aveți o carieră?
- De obicei în care domeniu sfătuiți alte fete să-și urmeze cariera?

- Considerați că în domeniul TIC fetele sunt discriminate de către genul masculin?
- Considerați că femeile primesc un salariu mai mic decât bărbații, în domeniul vizat?
- Considerați că este complicată reprofilarea în domeniul TIC pentru fete?

Ca variante de răspuns, pentru primele 6 întrebări sunt expuse 26 variante de alegere, care corespund cu tipuri distincte de domenii de activitate. Iar următoarele 3 întrebări au doar 2 variante de răspuns, negativ (NU) sau pozitiv (DA).

La acest chestionar au participat 50 de fete cu vârsta cuprinsă între 15 și 30 de ani, care activează în domenii diverse, sau chiar nu activează de loc; din diferite zone ale Republicii Moldova, atât din mediul rural cât și urban; cu studii de nivel diferit.

Întrucât fetele activează în domenii diferite de aceea diferența de păreri și analiză asupra abilitării femeilor în domeniului TIC este evidentă. Totodată, acest factor a influențat la obținerea unor rezultate mai generale.

Domeniul în care activează cea mai mare parte din fetele care au participat la sondaj este sănătatea publică și farmaceutică (18 %), urmat de domeniul educației (12%) și cel al economiei (10%) și al tehnologiei informaționale (10%), ceea ce se reflectă în figura 1.

Totodată se observă cât de diverse sunt domeniile de activitate ale respondentelor, motiv pentru care răspunsurile obținute nu vor fi influențate de sfera de activitate specifică unică.

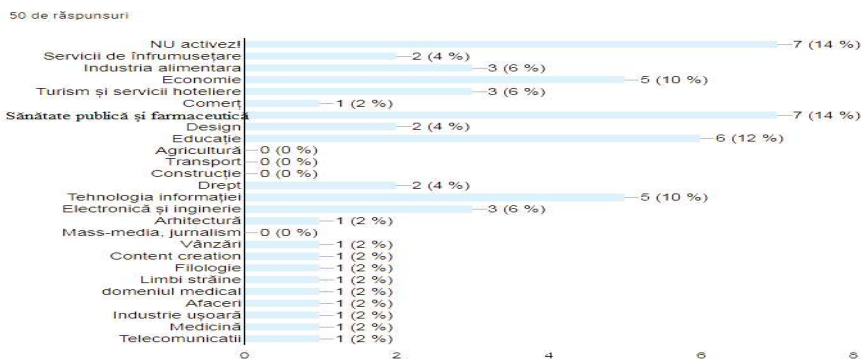

Figura 1. Domeniul de activitate a respondentelor.

Sursa: Elaborat de autor

Răspunsurile la a doua întrebare a chestionarului „Care domeniu considerați că este cel mai plătit?” sunt reflectate în figura 2. Astfel sa constatat că cel mai mare procentaj este atribuit domeniului TIC, 58 %, urmat de domeniul electronică și inginerie, cu 30 %.

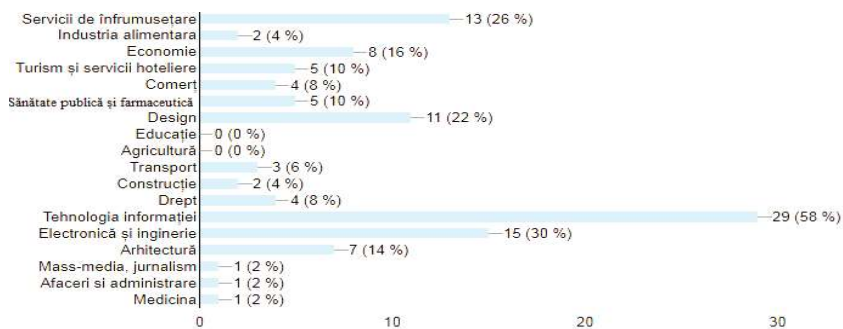

Figura 2. Domeniul considerat că este cel mai plătit.

Sursa: Elaborat de autor

Deci, deși fetele activează în alte domenii totuși ele consideră sectorul tehnologiei informaționale ca fiind cel mai plătit.

La a 3-a întrebare cu privire la domeniul considerat ca cel mai potrivit ca viitoare carieră a unei fete, jumătate din respondente au răspuns că activitatea în mass-media și jurnalism este cel mai potrivit domeniu de activitate pentru fete, urmat de domeniul sănătate publică și farmaceutică (44%) și domeniul TIC (44%).

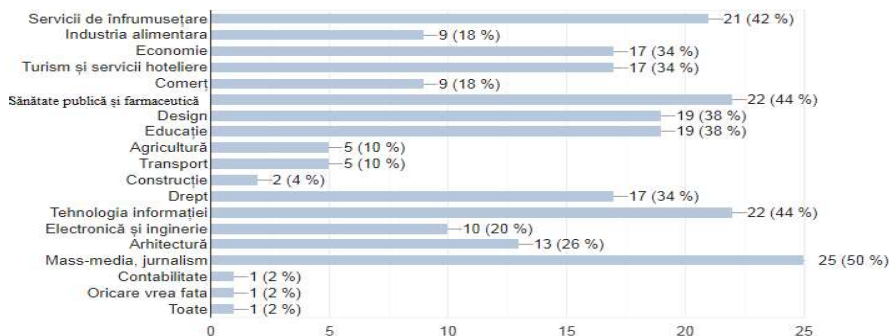

Figura 3. Domeniul considerat că este mai potrivit ca viitoare carieră a unei fete.

Sursa: Elaborat de autor

La întrebarea care domeniu îl consideră că este mai puțin potrivit ca viitoare carieră a unei fete, 36 din respondente au indicat domeniul construcției, urmat de sectorul agricol (40%), al transporturilor (36%) și doar 3 persoane din 50, adică 6 % consideră că domeniul IT nu este potrivit pentru o fată (figura 4).

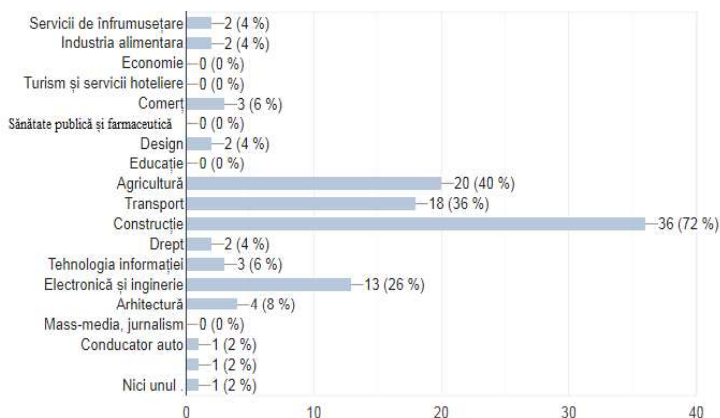

Figura 4. Domeniul considerat mai puțin potrivit ca viitoare carieră a unei fete.

Sursa: Elaborat de autor

Precum poate fi observat în figura 5, din numărul total de respondente 10 au răspuns că ar dori să urmeze o carieră în domeniul educației și în IT, ambele domenii având cel mai mare procentaj (20%).

Alte 18% din ele ar dori să activeze în mass-media și jurnalism, 16 % în domeniu de turism și servicii hoteliere.

Se observă că nici una din respondente nu ar dori să aibă o carieră în domeniul agricultură, transport, construcție sau electronică și inginerie; acestea fiind aceleași domenii pe care respondentele le-au indicat a fi nepotrivite ca opțiune de viitoare carieră pentru o fată.

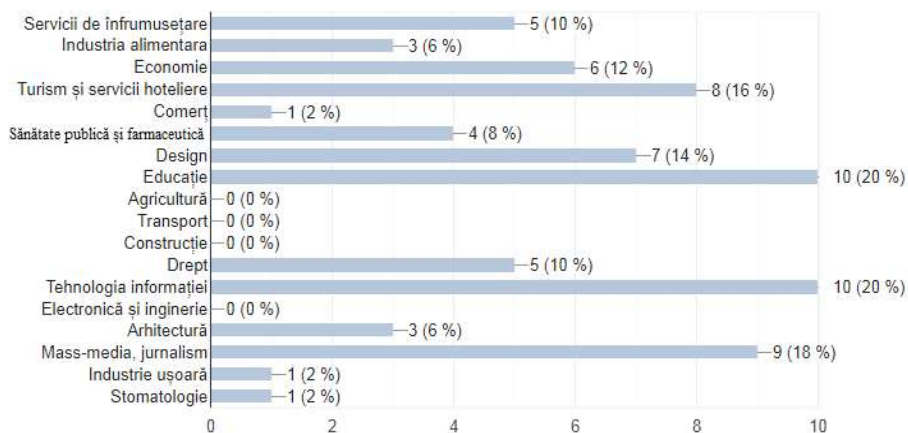

Figura 5. Domeniul în care fetele ar dori să aibă o carieră

Sursa: Elaborat de autor

În figura 6 sunt indicate opțiunile alese de fete la întrebarea ”În ce domeniu sfătuiesc pe alte fete să urmeze o carieră”, la fel cele mai multe respondente au oferit prioritate domeniului IT (30%) la același nivel cu domeniul economic, urmat de domeniul drept și sănătate publică (28%).

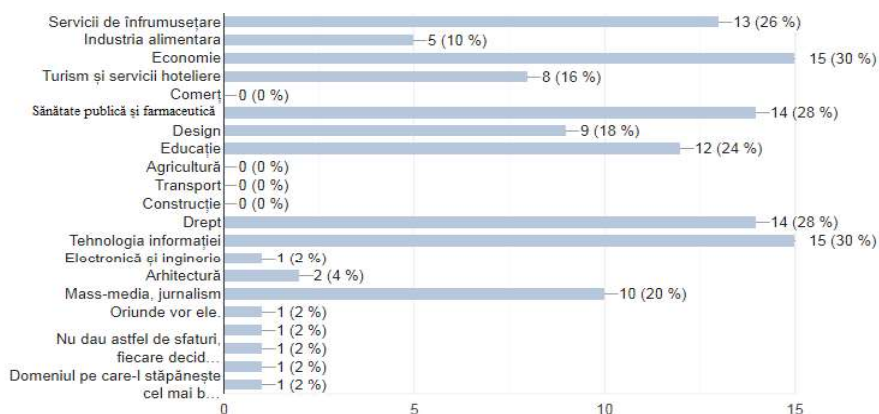

Figura 6. Domeniul în care respondentele sfătuiesc alte fete să urmeze o carieră

Sursa: Elaborat de autor

În figura 7 se observă că 42 % din respondente consideră că fetele sunt discriminate de băieți în domeniul IT, însă cea mai mare parte, de 58 %, consideră că fetele în IT sunt apreciate la fel ca bărbații și aceștia se comportă cu ele ca și cu colegii lor de același gen.

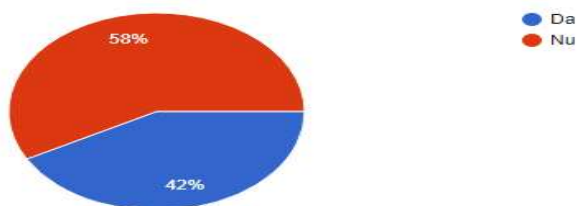

Figura 7. Discriminarea fetelor în IT de către genul masculin

Sursa: Elaborat de autor

Conform figurii de mai jos se poate menționa că 30% din fetele chestionate consideră că fetele ce activează în TIC au un salariu mai mic decât colegii lor de gen masculin, pe când 70 % din ele consideră că acesta nu este mai mic. Totuși, acestea nu văd un dezavantaj pe plan financiar legat de activitatea femeilor în acest domeniu, comparativ cu băbații. Majoritatea fetelor chestionate considerând că indiferent de gen salariul este același.

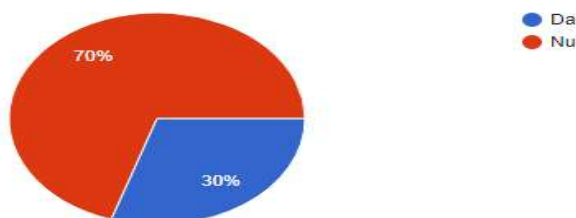

Figura 8. Femeile primesc un salariu mai mic decât băieții în IT

Sursa: Elaborat de autor

Conform figurii 9 poate fi menționat că 74% din respondente consideră că nu este complicat pentru o fată să-și reprofileze domeniul de activitate în IT, doar 36% consideră contrariul.

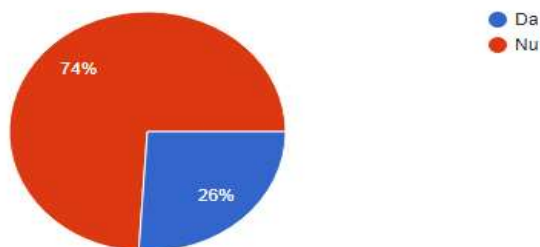

Figura 9. Este complicată reprofilarea fetelor în domeniul IT

Sursa: Elaborat de autor

Conform răspunsurilor obținute în rezultatul chestionării a 50 fete sa constatat că fetele, cu vârsta între 18 – 30 de ani sunt destul de informate cu privire la activitatea femeilor în IT. Ele nu consideră că în acest domeniu femeile sunt discriminate de bărbați, că sunt mai puțin plătite decât ei sau că e greu de a se reprofila în TIC deși la moment urmează alte studii sau activează în alt sector.

Totodată se observă că ele susțin ideea de incluziune a fetelor în TIC, ceea ce are o mare influență asupra luării deciziei legate de cariera viitoare de către fete.

4. Incluziunea femeilor în TIC

Incluziunea femeilor în IT este influențată negativ de mulți factori și la diferite etape de realizare a competențelor în domeniu de către fete. În perioada învățământului gimnazial și liceal apar primele bariere care pot afecta negativ incluziunea fetelor în IT. Numărul de elevi în licee scade în continuu, în special scade numărul elevilor de la profilul real, ceea ce duce la diminuarea potențialul de resurse umane pentru sectorul TIC.

Probabilitatea că fetele absolvente ar alege o meserie în domeniul științe și inginerie este de 5 ori mai mică, iar că ar alege o meserie în domeniul IT – de 10 ori mai mică. Fetele nu aleg să studieze științele STEM (științe, tehnologie, inginerie și matematică), cu toate că ele sunt mai prezente în învățământul liceal și cel superior.

Pentru a înțelege mai bine care sunt barierele și principalii factori ce contribuie la faptul ca fetele să ia decizii în favoarea profesiilor Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică (STEM) și TIC, a fost elaborat un studiu de către Magenta Consulting pentru Asociația pentru Dezvoltarea Tehnologiilor Informationale EDUCAT, în parteneriat cu UN Women și cu susținerea financiară a Suediei. În cadrul studiului „Motivațiile și barierele fetelor și femeilor în domeniile STEM și TIC”, au fost analizate datele statistice existente și a fost realizat un sondaj în rândul a 362 de fete cu vârsta cuprinsă între 14 –18 ani din 5 unități administrativ-teritoriale: mun. Bălți și raioanele Cahul, Călărași, Căușeni, Ungheni.

Conform sondajului realizat de entitatea economică Magenta Consulting [6]. responatele au enumerat următoarele bariere semnificative cu care se confruntă fetele și femeile în alegerea unei cariere în TIC sunt:

- Nerecunoașterea limbii engleze, din motiv că mai multe fete au studiat limba franceză în școală;
- Integrarea într-un colectiv de gen masculin, care presupune acceptarea unei colege noi de către majoritatea colegilor băieți;
- Frica de eșec;
- Multe fete au absolvit profilul umanist și le e mai greu să se reprofileze în domeniul IT;
- Stereotipurile societății, precum că domeniul TIC e pentru bărbați;
- Atitudinea și glumele sexiste din partea colegilor și chiar a profesorilor, față de fete;
- Subaprecierea propriilor capacități tehnice.

O altă barieră de mare importanță este faptul că femeile sunt mai predispuse la alte activități familiale, comparativ cu bărbații. Acestea mai mult timp alocă îndeplinirii activităților casnice, îngrijirea de copil (/copii) și sunt mai predispuse la abandonarea unui job. Atitudinea băieților cu privire la noile colege de gen feminin de obicei reprezintă un impediment pentru integrarea și instruirea eficientă și rapidă a acestora. Aceștia realizează glume sexiste, în unele cazuri, factor care duce la demotivarea fetelor de a-și continua cariera în tehnologia informației.

5. Măsuri pentru a motiva și susține incluziunea fetelor în IT

Datorită sondajului realizat de compania Magenta și în baza răspunsurilor la chestionar s-au putut deduce câteva măsuri pentru a motiva și susține incluziunea fetelor în IT. În mod special, influența este majoră anume pentru această vârstă când se ia decizia esențială asupra începerii studiilor (15-20 de ani) , apoi a carierei, în domeniul IT. Astfel se propun următoarele măsuri:

- Seminare și cursuri pentru fete cu privire la job-urile din IT, pentru informarea și motivarea acestora;
- Prezentarea istoriilor de succes ale femeilor din IT, pentru a combate stereotipurile;
- Discuții cu părinții, ca aceștia să permită fetelor să decidă singure care domeniu de studii să-l urmeze;
- Analiza și discuții despre viitoarea activitate profesională încă din etapa gimnazială de învățământ;
- Activități întreprinse de Guvern/Stat cu privire la educare tinerelor și motivarea în domeniul TIC;
- *Training*-uri oferite de angajatori atât pentru angajații din domeniu, cât și pentru cei din alt gen de activitate;
- Activitatea organizațiilor care susțin incluziunea femeilor în domeniul tehnologiilor

informaționale;

- Programe de internship pentru fetele care abia inițiază studiile/carierea în domeniul IT;
- Includerea în programul de studii gimnaziale și liceale a mai multor discipline din domeniul TIC;
- Implementarea unor programe specializate care să dezvolte competențele digitale, să încurajeze și să pregătească fetele pentru studiile în domeniul IT;
- Sensibilizarea societății despre dreptul egal al părinților privind acordarea concediului de îngrijire a copilului, despre principiul egalității în onorarea responsabilităților și obligațiilor din viața de familie;
- Încurajarea regimurilor de lucru flexibile (part-time sau lucrul remote) în sectorul TIC, reglementarea în acordurile de muncă a particularităților legate de specificul muncii la distanță și asigurarea că formele flexibile de angajare să respecte standardele de muncă. Întrucât majoritatea femeilor nu-și permit să urmeze o carieră fiind nevoite să-și exercite funcțiile de mamă și soție, astfel timpul ce îl pot dedica carierei și/sau autoeducării într-un nou domeniu este limitat și mai puțin decât în cazul bărbaților;
- Susținerea start-up-urilor din sectorul TIC, prin programe specializate de acces la finanțe, instruire și consultanță antreprenorială;
- Pentru creșterea gradului de acces la TIC în instituțiile educaționale este recomandată o evaluare a claselor de calculatoare disponibile atât elevilor cât și profesorilor, pentru a identifica posibilitățile de asigurare a accesului la soft-uri contemporane, a crește capacitatea cadrelor didactice de a oferi o calitate înaltă de predare, precum și de a contribui la creșterea nivelului de asimilare a cunoștințelor de către elevi.

6. Strategii de dezvoltare profesională a femeilor în TIC la nivel național

Cu scopul incluziunii femeilor în domeniul TIC în iunie 2018, Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC, în colaborare cu UN Women (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor) cu sprijinul financiar al Suediei, a lansat o amplă inițiativă privind abilitarea femeilor în domeniul tehnologiilor. Obiectivul principal al proiectului este promovarea egalității de gen prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor și sensibilizare asupra faptului că tehnologiile informaționale și comunicațiilor sunt instrumente care permit egalitatea de gen și abilitarea femeilor și crearea unei societăți în care femeile și bărbații pot contribui și participa în mod substanțial.

- În septembrie 2018, ATIC, cu susținerea Suediei și UN Women, a lansat prima ediție a Programului Național de instruire în domeniul IT, prin intermediul căruia 500 de fete și femei din Republica Moldova au obținut cunoștințele și abilitățile necesare pentru specialitatea Front End Developer. Peste 200 de persoane au înregistrat rezultate remarcabile în cadrul programului, iar 20 de femei reușit să se angajeze în câmpul muncii în acest domeniu chiar înainte de a absolvi cursul. Succesele atinse în prima ediție a Programului au stat la baza deciziei de a continua implementarea acestei inițiative.
- Un număr de 216 de cadre didactice din 77 de instituții de învățământ general din R.M. au beneficiat de un program complex de dezvoltare profesională continuă, la inițiativa Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC) în colaborare cu Centru de instruire și inovații TIC – Tekwill, Ambasada Suediei în Republica Moldova, USAID Moldova și UNDP Moldova. Programul prevedea implementarea următoarelor discipline opționale: Programarea Algoritmilor în C/ C++; Proiectarea și Dezvoltarea WEB; Design Grafic; Inteligența Artificială; Proiectarea și Dezvoltarea

Aplicațiilor Mobile; Inițierea în Securitatea IT. Aceste instruiri au avut loc prin intermediul aplicațiilor Zoom și Google Meet. În cadrul acestui program au fost implicați 4 formatori naționali, cu o vastă experiență în domeniul IT, dar și pedagogică.

- Un alt pas important în susținerea generală a activității în sectorul TIC este faptul că Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 recunoaște tehnologiile informaționale și informația ca instrumente principale pentru realizarea obiectivelor și atingerea țintelor dezvoltării durabile, precum și mijloace importante în abilitarea bărbaților și a femeilor în exercitarea rolurilor în societate.

Programul de Burse în IT, a fost elaborat în toamna anului 2020 de către Tekwill, cu scopul extinderii oportunităților de dezvoltare în regiuni și crearea premiselor pentru conectarea potențialului capitalului uman cu posibilitățile oferite de companiile IT locale. Proiectul a fost elaborat în parteneriat cu Proiectul „Optim”. Proiectul a fost pus în practică în regiunile Bălți și Cahul, cu susținerea Agenției Elvețiene de Cooperare și Dezvoltare în cadrul Proiectului „Optim – Oportunități prin Tehnologii și Inovație în Moldova”, implementat de Helvetas Swiss Intercooperation în parteneriat cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, precum și cu sprijinul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare și Suediei în cadrul Proiectului TEKWILL. Un beneficiu major de care s-au bucurat participanții la programul „Burse pentru programe de instruire în domeniul IT” este acoperirea financiară a taxelor de studii în proporție de 70%.

7. Concluzii

Industria IT este într-o continuă dezvoltare. La nivel național aceasta are o mare probabilitate de a deveni una dintre cele mai dinamice și mai productive sectoare economice din Republica Moldova. Nu e exagerat să presupunem că acest domeniu poate deveni un promotor al creșterii eficienței și al inovației în sectoarele economice tradiționale ale Moldovei și în întreaga societate.

Pentru a fi în ritm cu evoluția fetelor, la fel ca și băieții, trebuie să dețină abilități din domeniul TIC și să le poată performa prin utilizarea în practică și creșterea în carieră. Totuși, în timp ce tehnologiile informației și comunicațiilor sunt recunoscute ca având potențial de promovare a egalității de gen și de abilitare a femeilor, datele statistice semnalează un decalaj de gen esențial în interiorul sectorului în Republica Moldova.

Sectorul TIC este, actualmente, unul dintre cele mai masculinizate sectoare după sectorul de construcții și agricultură și unul dintre principalele sectoare care contribuie la adâncirea diferențelor de gen. Este de o importanță decisivă să fie înlăturate stereotipurile ce țin de activitatea în domeniul IT și, astfel, de a promova și susține integrarea femeilor în TIC.

Avantajele implicării femeilor în domeniul TIC constau în generarea mai multor oportunități și posibilități de angajare în câmpul muncii în condiții decente. Aceasta va contribui la reducerea inegalităților de gen pentru acest domeniu, deci va servi la integrarea mult mai dinamică a femeilor în societate. Un alt avantaj constă în diminuarea discrepanțelor salariale existente. Va asigura promovarea specialităților și profesiilor înalt remunerate în rândul femeilor, inclusiv a celor masculinizate, precum și eliminarea stereotipurilor prezente în societate despre profesii și ocupații, ceea ce va contribui la creșterea accesului la TIC al femeilor și la eliminarea decalajului constat în acest domeniu.

Toate aceste analize au permis realizarea unei liste de măsuri de incluziune a femeilor în IT.

1. Accesul la informație a fetelor și motivarea încă din gimaziu/liceu, ceea ce poate fi realizat și prin includerea în programul de studii liceale a mai multor discipline din domeniul TIC.
2. Desfășurarea training-urilor în domeniu TIC atât în etapa de școlarizare cât și în

învățământul superior este la fel un factor motivațional.

3. Organizarea de internship-uri și evenimente educaționale în domeniul TIC de către companii sau/și stat ar ajuta la procesul de reprofilare dar și perfecționare în acest sector.
4. Oferirea antreprenorilor a unei susțineri în domeniul TIC din partea statului și a altor organizații de profil ar asigura, în special acum pe timp de pandemie, un mare ajutor, întrucât a devenit esențială și activitatea la nivel online al entităților economice pentru ca aceasta să-și poată continua misiunea fără a avea pierderi majore. Acesta ar reduce și numărul de întreprinderi care dau faliment.

Astfel, concluzionăm că implicarea femeilor în sectorul TIC ar duce la corespunderea cerințelor mediului internațional actual, ceea ce ar accelera viteza de dezvoltare a societății informaționale în RM și ar contribui la dezvoltarea economiei și societății în ansamblu.

Bibliografie

1. Grant Thornton, *Women in Business 2020: Putting the Blueprint into Action*, Marea Britanie, 2020.
2. Richard Kersley, Eugene Klerk, Anais Boussie, Bahar Sezer Longworth, Joelle Anamootoo Natzkoff, and Darshana Ramji, *The CS Gender 3000 in 2019: The Changing Face of Companies*, Marea Britanie, 2019.
3. Eurostat, *Employees by Sex, Age and Occupation*, 2020
4. https://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20moldova/attachments/publications/2019/studiu_analitic_femei_barbati_tic.pdf?la=ro&vs=2042
5. <https://locals.md/2019/programul-de-instruire-in-domeniul-it-pentru-fete/>
6. <https://ea.md/un-studiu-recent-a-relevat-de-motivatii-si-ce-bariere-au-fetele-si-femeile-in-domeniile-stem-si-tic/>
7. <https://statistica.gov.md/public/files/Metadate/TIC.pdf>
8. https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr02_1_7.pdf